

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ОЧИМА ПРАВНИКІВ- ПОЧАТКІВЦІВ

ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ

18 ЛИСТОПАДА 2017 РОКУ

СЕКЦІЯ 9. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО, ГОСПОДАРСЬКОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Данілов Артем Іванович
адвокат, арбітражний керуючий

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ АРБІТРАЖНИМ КЕРУЮЧИМ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ МАЙНА БОРЖНИКА В ПРОЦЕДУРАХ БАНКРУТСТВА

Основу дій арбітражного керуючого щодо інвентаризації складає певна послідовність практичних дій по виявленню та документальному підтвердженню наявності, стану і оцінки майна та зобов'язань банкрута.

Питанню проведення інвентаризації в процедурах банкрутства присвячено низку наукових праць таких науковців, як от: О. М. Кравцової [1, с. 66-71], О. М. Столяренко [2, с. 475], та багатьох інших. Але, по-перше, більшість проведених досліджень присвячено періоду, що передував прийняттю нової редакції Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» № 2343-ХІІ, прийнятого Верховною радою України 14.05.1992 р. [3], який набув чинності з 19.01.2013 р., та нової редакції «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань», затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014 р. [4], яке набуло чинності 01.01.2015 р.; по-друге, предметом проведених досліджень були, загальні питання інвентаризаційного процесу, при цьому не акцентувалася увага на проблематиці здійснення повноважень арбітражного керуючого щодо проведення інвентаризації майна боржника.

Правозастосовна практика господарських судів та арбітражних керуючих свідчить про те, що найбільш нагальні проблеми проведення інвентаризації майна боржника в процедурах банкрутства, пов'язані з визначенням суб'єкта, відповідального за проведення інвентаризації, визначенням об'єкту інвентаризації, тобто тих матеріальних та інформаційних джерел, які підлягають дослідженню під час інвентаризації, та строків проведення інвентаризації.

Суб'єкт інвентаризації. Законодавство покладає обов'язок забезпечити інвентаризацію майна боржника одночасно на арбітражного керуючого та власника (керівника) боржника, що створює проблему співвідношення вимог Закону про банкрутство та Положення про інвентаризацію в частині визначення особи, відповідальної за проведення інвентаризації майна

боржника. Як зазначає Б. М. Поляков, «керівник боржника та розпорядник майна функціонують паралельно одним з одним, водночас розпорядник майна не підміняє керівництво боржника і не має право втручатися в оперативно-господарську діяльність боржника» [5, с. 79]. Отже функції арбітражного керуючого не повинні дублювати (підміняти) функції керівника боржника. Законодавством не визначено в якому статусі арбітражний керуючий приймає участь у проведенні інвентаризації майна боржника. Здатність арбітражного керуючого самостійно організувати та забезпечити проведення інвентаризації майна боржника не забезпечена належним нормативно-правовим супроводом, а діюча редакція Закону про банкрутство не забезпечує єдності у правозастосуванні положень, які присвячені визначенню особи, відповідальної за проведення інвентаризації майна боржника.

Об'єкт інвентаризації. Закон про банкрутство покладає на арбітражного керуючого обов'язок забезпечити проведення інвентаризації майна боржника, при цьому питання проведення інвентаризації зобов'язань Закон залишає поза увагою. В науковій літературі висловлюється думка про те, що пасив боржника визначається відповідно до реєстру вимог кредиторів, який сформований в порядку, визначеному Законом [6, с. 315-319], тобто не за результатами інвентаризації зобов'язань. Але результати інвентаризації є тим незамінним джерелом, з якого арбітражний керуючий отримує об'єктивну інформацію про структуру та загальний розмір кредиторської заборгованості боржника, її характер, підстави виникнення, що становить предмет оцінки при аналізі фінансово-господарської діяльності боржника, а це вказує на необхідність проведення арбітражним керуючим інвентаризації також і зобов'язань боржника.

Строки інвентаризації. При загальній процедурі банкрутства строки проведення арбітражним керуючим інвентаризації майна боржника визначені Законом про банкрутство лише на стадії розпорядження майном, проте не визначені на стадії санації та ліквідації. При спрощеній процедурі банкрутства строки проведення інвентаризації майна боржника не визначені. Строк проведення арбітражним керуючим інвентаризації майна боржника залежить від обсягу майна боржника, можливості фактичного доступу до майна, наявності інформації та документації бухгалтерського обліку боржника та інших індивідуальних особливостей кожної окремої справи про банкрутство, але юридично визнана свобода поведінки арбітражного керуючого породжує і потенційну можливість на законних підставах зловживати нею. З огляду на це вбачається правильним, що Закон про банкрутство має задавати часовий орієнтир, встановлюючи арбітражному керуючому конкретні строки проведення інвентаризації майна боржника на всіх стадіях процедури банкрутства та допускати можливість продовження строків проведення інвентаризації майна

боржника за рішенням комітету кредиторів або суду, прийнятого на підставі обґрунтованого клопотання арбітражного керуючого.

Висновки. Закон про банкрутство має містити конкретні суб'єктивні права розпорядника майна та кореспондуючі їм обов'язки боржника щодо проведення інвентаризації майна боржника, а також визначати статус члена ревізійної комісії; має бути встановлено право арбітражного керуючого на безперешкодний доступ до будь-яких приміщень боржника або третіх осіб, в яких знаходяться майнові активи боржника для проведення їх інвентаризації; арбітражний керуючий має забезпечити проведення інвентаризації активів та зобов'язань боржника; Закон має встановлювати строки проведення арбітражним керуючим інвентаризації майна боржника на всіх стадіях процедури банкрутства та передбачати можливість їх продовження на підставі обґрунтованого клопотання арбітражного керуючого. Впровадження вказаних змін дозволить: розмежувати права і обов'язки арбітражного керуючого та боржника при проведенні інвентаризації майна боржника та запобігти виникненню можливого конфлікту інтересів між ними; упорядкувати судову практику при визначенні особи, відповідальної за проведення інвентаризації майна боржника; усунути розбіжності при визначенні арбітражним керуючим об'єкту інвентаризації в процедурах банкрутства; впорядкувати строки проведення арбітражним керуючим інвентаризації майна боржника на стадії санації та ліквідації, запобігти безпідставному затягуванню строків проведення інвентаризації майна боржника арбітражним керуючим; уникнути впливу суб'єктивних факторів при оцінці учасниками справи про банкрутство якості виконання арбітражними керуючими обов'язків по проведенню інвентаризації майна боржника; забезпечити єдність судової практики.

Список використаних джерел:

1. Кравцова О. М. Задачі та особливості інвентаризації у процедурі банкрутства / О. М. Кравцова // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. – 2012. – Вип. 31(1). – 269 с. – Режим доступу до ресурсу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2012_31\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2012_31(1)_16).
2. Столяренко О. М. Особливості проведення інвентаризації в умовах неплатоспроможності підприємства / О. М. Столяренко. // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – №3. – 548 с.
3. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [Електронний ресурс]. – 1992. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.

4. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

5. Поляков Б. М. Науково-практичний коментар Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» / Борис Мойсейович Поляков. // Науково-практичний журнал «Санація та банкрутство». – 2015. – № 3-4. – 277 с.

6. Поляков Б. М. Правові проблеми регулювання неспроможності (банкрутства) : дис. докт. юр. наук : 12.00.04 / Поляков Борис Мойсейович – Донецьк, 2003. – 560 с.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Романадзе Л.Д.

Демчишин Ірина Ігорівна

студентка IV курсу

Інституту кримінальної юстиції

Національного Університету «Одеська юридична академія»

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ ЯК ЗАСОБУ ДОКАЗУВАННЯ В ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

В умовах сьогодення у всьому світі спостерігається стрімкий науково-технічний прогрес. Не винятком є і Україна. Саме тому особливої актуальності набуває проблема визнання електронних доказів як засобів доказування в господарському процесі нашої держави.

Питання використання електронних доказів були об'єктом досліджень таких вчених як: І. В. Булгакова, А.Т. Боннер, О.В. Євсєєв, Т. Лежух, О.О. Присяжнюк, Є. Трусова та інших. Незважаючи на наукову цінність даних досліджень, вони не знайшли свого відображення в чинному законодавстві. Тому необхідним є подальше вивчення можливості застосування електронних доказів в господарському процесі.

Аналізуючи дане питання слід звернути увагу на іноземний досвід. Так, законодавство країн англо-саксонської правової сім'ї передбачає можливість використання скріншотів, переписки адвокатів з клієнтами в соціальних мережах та програмах [7]. Варто згадати і про Російську Федерацію, адже Арбітражний процесуальний кодекс цієї держави у ч. 3 ст. 75 фактично закріплює можливість використання електронних доказів як належних, прирівнюючи їх до статусу письмового документа [5].